

1. STRESZCZENIE

PROGNOZY:

- W 2009 roku tempo wzrostu PKB będzie zdecydowanie niższe niż w roku ubiegłym i wyniesie średnio ok. 0,8%; wyraźnie obniży się również tempo wzrostu popytu krajowego i wszystkich jego składowych
- Rok 2009 przyniesie dramatyczny spadek nakładów inwestycyjnych brutto, w II kwartale inwestycje spadną o 10,8%, w III kwartale o 8,5%, w IV kwartale zaś o 4,8%; w rezultacie stopa inwestycji w 2009 roku spadnie z ponad 22% (2008 rok) do niespełna 20%
- W bieżącym roku dodatni wpływ na wzrost PKB powinien mieć eksport netto
- W 2009 roku dynamika wynagrodzeń wyraźnie osłabnie; średnio w całym roku wynagrodzenia wzrosną realnie o 2%, czyli o 3,4 pkt. proc. mniej niż w roku ubiegłym
- Bieżący rok przyniesie zdecydowany spadek produkcji przemysłowej; średnio w całym roku produkcja spadnie o 14,6%
- W 2009 roku sytuacja na rynku pracy pogorszy się; pod koniec roku należy spodziewać się wzrostu bezrobocia do poziomu ponad 13% (bezrobocie rejestrowane), bezrobocie liczone wg BAEL przekroczy 11%
- W 2009 roku zostanie zahamowany wzrost dynamiki inflacji; na koniec br. inflacja spadnie do poziomu odpowiadającego celowi inflacyjnemu NBP (2,5%), co sprawi, że obniżeniu powinny ulec również stopy procentowe
- Bardzo słaba koniunktura oraz brak presji na wzrost płac powinny skłonić Radę Polityki Pieniężnej do kontynuowania procesu obniżania stóp procentowych; pierwsza obniżka, o 0,25 pkt. proc., nastąpi już w II kwartale 2009 roku, a kolejnej, również o 0,25 pkt. proc., należy spodziewać się w III kwartale

OPINIE:

- Sytuacja gospodarcza Polski w roku 2008 nadal była korzystna, chociaż już w II połowie roku powoli dały o sobie znać pierwsze oznaki globalnego kryzysu
- W 2008 roku produkt krajowy brutto wzrósł o 4,8%, co oznacza istotne spowolnienie dynamiki wzrostu gospodarczego w porównaniu z 2007 rokiem
- Analizując źródła wzrostu gospodarczego w 2008 roku od strony popytowej warto zwrócić uwagę na spożycie indywidualne, które pomimo negatywnych zjawisk w otoczeniu zewnętrznym podtrzymywało wzrost gospodarczy
- W 2008 roku nakłady brutto na środki trwałe wzrosły średnio o około 9,5%, czyli o 9,2 pkt. proc. mniej niż w 2007 roku
- W 2008 roku popyt krajowy wzrósł o ok. 5,0%; popyt ten był głównym motorem napędowym gospodarki
- W 2008 roku pogorszyła się sytuacja w handlu zagranicznym Polski
- W całym roku 2008 inflacja wyniosła 4,2%; w kolejnych miesiącach inflacja wykazywała wyraźną tendencję wzrostową, aż do końcówki roku, gdy wzrost cen wyraźnie wyhamował; spadkowa tendencja kontynuowana była na początku 2009 roku
- Po początkowym zacieśnieniu polityki pieniężnej (wzrost podstawowej stopy referencyjnej NBP z 5,0% w styczniu do 6,0% w czerwcu), w III kwartale 2008 roku RPP rozpoczęła dość silny cykl jej rozluźniania
- W 2008 i na początku 2009 roku odnotowano w Polsce silne spowolnienie dynamiki sprzedaży detalicznej, co jest skutkiem słabnącej dynamiki wynagrodzeń i zwiększającego się pesymizmu konsumentów
- Spowolnienie przyniosło polskiej gospodarce spadek zatrudnienia i wzrost bezrobocia
- W IV kwartale 2008 roku jeszcze bardziej – w porównaniu z wcześniejszymi kwartałami – pogorszyły się wskaźniki finansowe przedsiębiorstw, spadła zarówno rentowność ze sprzedaży, jak i rentowność ogółem, wzrósł zaś wskaźnik poziomu kosztów; odzwierciedleniem zmian jakie zachodzą w otoczeniu finansowym przedsiębiorstw jest ujemny wynik na działalności finansowej
- W przemyśle najdotkliwiej pierwsze skutki spowolnienia gospodarczego odczuli eksporterzy, a także firmy zajmujące się przetwórstwem przemysłowym; bieżący portfel zamówień i bardzo niski popyt (głównie zagraniczny) pozwala przypuszczać, że zła sytuacja jeszcze się pogłębi

- Największym problemem firm z branży budowlanej nie jest już brakująca siła robocza, a zmniejszony popyt wynikający przede wszystkim z restrykcyjnej polityki kredytowej banków; skutkiem pogarszającej się sytuacji w branży jest duży odsetek upadających firm
- Wahania kursu walutowego i ogólnoświatowy kryzys wpływają na usługi i handel; największe pogorszenie odnotowuje branża turystyczna, która w ubiegłym roku miała rekordowo wysokie obroty
- Wobec słabnącego popytu na swoje wyroby przedsiębiorstwa rezygnują z podejmowania nowych inwestycji; by pokryć zapotrzebowanie rynkowe wystarczają istniejące moce przerobowe, a zgromadzone zapasy towarów gotowych pozwalają firmom nawet ograniczać produkcję
- Obecny kryzys jest najmniej odczuwalny w sektorze telekomunikacji; dzięki wspieraniu przez UE rozwojowi infrastruktury dostępowej na obszarach wiejskich można się nawet spodziewać poprawy kondycji tego sektora
- Planowane inwestycje infrastrukturalne, które mają ograniczyć negatywne skutki obecnego kryzysu, obejmują głównie inwestycje drogowe; w przypadku najbardziej pilnej budowy autostrad zmiana systemu budowy i finansowania z koncesyjnego na państwowy pociągnie za sobą znaczne opóźnienia
- Trudna sytuacja finansowa w Grupie PKP oraz przekazanej samorządom spółki PKP Przewozy Regionalne spowodowana jest głównie wieloletnim odrażaniem decyzji restrukturyzacyjnych oraz światowym kryzysem finansowym
- W transporcie lotniczym kryzys negatywnie odbija się zarówno na kondycji przewoźników, jak i portów lotniczych; dzięki wsparciu środków UE porty lotnicze będą jednak mogły rozpocząć realizację planowanych inwestycji
- Dostawcy energii elektrycznej – zintegrowani pionowo z elektrowniami – tworzą lokalne monopole, co sprawia, że nie funkcjonuje tu konkurencja rynkowa; odbiorców energii przed działaniem tych monopolów uszczęśliwić może tylko postawa regulatora
- Gwałtowny wzrost aktywów sektora bankowego przyspieszył monetyzację gospodarki i jej podatność na zawirowania na rynkach finansowych; w 2008 roku kryzys nie dotknął jednak polskiego sektora bankowego, chociaż był to z pewnością ostatni rok prosperity przed nadchodzącym spowolnieniem
- Sektor bankowy wykazał w 2008 roku rekordowy zysk oraz bardzo dobre wskaźniki efektywności, które jednak stopniowo zaczynają się pogarszać; wysokie odpisy na rezerwy zwiastują spadek jakości portfela kredytowego, co jest konsekwencją pogarszającej się sytuacji finansowej przedsiębiorstw
- Pomimo światowego kryzysu finansowego warszawska giełda nadal należy do europejskich liderów pod względem debiutów
- Rynek NewConnect boryka się z problemami niskiej płynności i jakości notowanych spółek
- W ostatnich miesiącach można zauważyć pewne pozytywne zmiany w podejściu organizatora i nadzorca rynku do wybranych problemów warszawskiej giełdy
- Obecne dyskusje nad nowelizacją ustawy o OFE nie dotyczą sedna problemu
- Pomimo dekonjunkury trwają przygotowania do prywatyzacji warszawskiej giełdy
- Podejmowane w wielu krajach działania wspierające mogą doprowadzić pod koniec 2009 roku do pewnej stabilizacji sytuacji; powszechnie oczekuje się, że w 2010 roku rozpocznie się powolny proces ożywienia gospodarki światowej
- Rozmiary kryzysu u partnerów handlowych wykluczają zatrzymanie w 2009 roku negatywnych tendencji w handlu zagranicznym Polski
- Ograniczenie i zmiana kierunku globalnych przepływów kapitału, które nastąpiły w wyniku recesji gospodarki światowej, negatywnie oddziałują na napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych (ZIB) do Polski
- Programy finansowane ze środków UE mogłyby przeciwdziałać spowolnieniu gospodarczemu w Polsce, gdyby istotnie przyspieszył proces ich wdrażania; w ostatnich miesiącach nic takiego nie nastąpiło i również w II i III kwartale 2009 roku nie należy się spodziewać znaczącego postępu w ich implementacji
- Światowy kryzys i związana z nim niepewność stanowi nową barierę w absorpcji środków UE, bowiem przedsiębiorcy wstrzymują się ze składaniem wniosków; nie powinno to jednak znacząco utrudnić wdrażania programów UE, ale w sytuacji dalszego pogorszenia koniunktury może cały proces absorpcji opóźnić tak, że potrzebne będą działania zaradcze państwa (m.in. poręczenia, pożyczki, itp.)
- W europejskiej debacie nad sposobami wyjścia z kryzysu Polska powinna przede wszystkim opowiadać się przeciw protekcjonizmowi i bronić wspólnego rynku